ΤΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ, ΠΑΤΡΟΣ

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΧΡΗΣΤΟΥ

(Συνέχεια τοῦ «Κόμητος Μοντεχρήστου»)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

—Θά εἴμαστε!.. Σὲ δυὸ ὧρες, τὸ πολύ, θἄχουμε δραπετεύσει!.. Φεύγοντας ὅμως ἀπὸ δῶ, τί θὰ κάνουμε;.. Ἔχεις κανένα σχέδιο στὸ μυαλό σου;

—Ἔχω! μουρμούρισε ὁ Βενεδέττο. Ξέρεις τὸ χωριὸ Μπωσέ;

—Τὸ ξέρω!. Βρίσκεται στὴν ἔξοχο σχεδόν, τῆς κλεισούρας τῶν Βαλιούλ, ὅταν ξεκινάει κανένας ἀπ' τὸ Τουλὼν γιὰ νὰ πάη πρὸς τὰ κεῖ!

—Ὡραῖα!... Τέτοια ἰδέα εἶχα ἐπάνω - κάτω κι' ἐγώ, σχετικὰ μὲ τὴν τοποθεσία τοῦ χωριοῦ αὐτοῦ!.. Πιστεύεις ὅμως, Σανσέλμο, ὅτι θὰ μπορέσουμε νὰ τραβήξουμε πρὸς τὰ κεῖ ἀμέσως; Θὰ μᾶς δοῦν ἴσως στὸ δρόμο καὶ θὰ μᾶς τσακώσουν!

—Ὅ,τι θέλεις λές! μουρμούρισε ὁ Σανσέλμο. Δὲν βλέπεις, καϋμένε, τί βαρυσκοτεινιὰ εἶνε στὴ γῆ καὶ τί βαρυσυννεφιὰ στὸν οὐρανό;... Ἀφοῦ τώρα εἶνε σχεδὸν σκοτάδι, σὲ δυὸ ὧρες θἄνε πειὰ νύχτα πηχτή!

—Σωστά! παραδέχτηκε μουρμουριστὰ ὁ Βενεδέττο. Θὰ μᾶς κλείσουν ὅμως στὴ γ έ φ υ ρ α (1) σὲ λίγο καὶ ἴσως εἶνε ἀργὰ πειά!

—Καλύτερα!... Γιατὶ ἀπ' τὴ «γέφυρα» θὰ προσπαθήσουμε νὰ δραπετεύσουμε!.. Τώρα μᾶς ὑποπτεύονται, ἐνῶ ὅταν μᾶς κλείσουν γιὰ ὕπνο, ἡ ἐπαγρύπνησή των χαλαρώνει!

—Καλά, μὰ ἐκεῖ μέσα μᾶς στερεώνουν στοὺς γάντζους τῶν πλευρῶν τῆς «γεφύρας»!.. Ξεχνᾶς αὐτὲς τὶς ἀλυσίδες, ποῦχουμε στὴ μέση μας;.. Ἀπὸ αὐτὲς θὰ στερεωθοῦμε στοὺς γάντζους καὶ δὲν θὰ μποροῦμε νὰ κάνουμε οὔτε βῆμα κατόπιν!

—Καὶ σὺ ξεχνᾶς ἐπίσης τὸν «κύριο Ροντιβουᾶ»; διέκοψε ὁ Σανσέλμο.

—Χμ... Ὅσο σκέπτομαι αὐτὸ τὸ ποντ'κι, ἀπογοητεύομαι! μουρμούρισε μὲ ἀνησυχία ὁ Βενεδέττο. Εἶνε τόσο τρομερὴ κι' ἐπίσημη ἡ στιγμὴ αὐτὴ τῆς δραπετεύσεώς μας καὶ τόσο ἀπέραντη σημασία ἔχει—γιὰ τὴ ζωή μας καὶ γιὰ τὸ μέλλον μας—ὥστε...

—...Ὥστε;

—...Ὥστε μοῦ φαίνεται γελοῖο καὶ ἀπίθανο, νὰ στηριζόμαστε σ' ἕνα ποντίκι!... Δὲν τὸ χωράει ὁ νοῦς μου, πῶς σὲ μιὰ τέτοια στιγμή, θὰ μᾶς φανῆ ὡς σωτῆρας ἕνα τοισάθλιο τρωκτικό!

Ὁ Σανσέλμο γαμογέλασε—μὲ ὕφος πεποιθήσεως κι' ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸν νοημονέστατο ποντικό του—κ' εἶπε:

—Ἄκουσέ με... Δικαιολογῶ κάπως τὴν ἀνησυχία σου.. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ θεωρῆς γελοία κι' ἀπίθανη τὴ βοήθεια τοῦ «κυρίου Ροντιβουᾶ»... Δὲν θέλω ν' ἀστειευτῶ σὲ μιὰ τέτοια στιγμή, κατὰ τὴν ὁποία πρόκειται πραγματικά, γιὰ τὴ ζωή μας, γιὰ τὴν ἐλευθερία μας καὶ γιὰ ἕνα σωστὸ ἑκατομμύριο!.. Εἶδες, ὅτι στὴν κοιλιὰ τοῦ ποντικοῦ μου κρύβεται ἡ «μπαστίγκα».. Κρύβεται δηλαδὴ τὸ ἀτσαλένιο ἐκεῖνο πριονάκι, τὸ ὁποῖο θὰ κόψη τὶς χοντρὲς ἀλυσίδες μας, μέσα σὲ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας! Ἐκτὸς ὅμως ἀπ' τὴ «μπαστίγκα», ὁ ποντικὸς ἐργάζεται γιὰ τὸ ογέδιό μας εὐσυνείδητα καὶ φιλόπονα, ἐπὶ τόσες ἑβδομάδες!.. Θέλεις νὰ μάθης τώρα, σὲ τί ἄλλες δουλειὲς—ὠφέλιμες γιὰ μᾶς—καταγίνεται;... Ἂς κάνομε πῶς δουλεύομε, ἐμεῖς!.. Νά, πιάσε ἐσὺ τὸ ἕνα ἄκρο αὐτοῦ τοῦ χοντροῦ καδρονιοῦ, ἐγὼ θὰ πιάσω τὸ ἄλλο καὶ θὰ κάνουμε τάχα πῶς τὸ μεταφέρομε ἀπάνω στὸ φορτηγὸ πλοῖο!.. Γυρίζοντας ὅμως πρὸς τὰ δῶ πάλι, θὰ περάσουμε ἀπ' τὴ «γέφυρα», ἀπ' τὴν πλωτὴ φυλακή μας δηλαδή... Κι' ἐκεῖ, θὰ σοῦ δείξω σὲ τί ἄλλα καταγίνεται ὁ Ροντιβουᾶ μου!

Ὁ Βενεδέττο, νοιώθοντας ζωηροτάτη περιέργεια, συμμορφώθηκε ἀμέσως μὲ τὶς ὑποδείξεις τοῦ Σανσέλμο. Διάλεξαν ἀπ' τὸ σωρὸ τῆς ξυλείας ἕνα πελώριο καδρόνι—γιὰ νὰ δικαιολογεῖται ἔτσι, ἐξ αἰτίας τοῦ μεγάλου βάρους του ἡ συνεργασία καὶ τῶν δυό τους γιὰ τὴ μεταφορά του—καὶ τὄβαλαν στὸν ὦμο τους, σηκώνοντάς το μὲ δυσκολία. Μὲ ἀργὸ καὶ ρυθμικὸ βῆμα, ὕστερα, τράβηξαν πρὸς τὸ ἀραγμένο κοντὰ στὴν προκυμαία φορτηγὸ πλοῖο.

Ὁ βορρηᾶς ἐξακολουθοῦσε νὰ φυσάη μὲ τόση λύσσα, ὥστε οἱ δυὸ κατάδικοι—παρ' ὅλο τὸ βάρος τοῦ φορτίου των, τὸ ὁποῖο τοὺς στερέωνε φυσικὰ στὸ ἔδαφος—κλονιζόντουσαν σὲ κάθε των βῆμα. Λιγοστοὶ μόνον κατάδικοι, ἐργαζόντουσαν σὰν κι' αὐτούς. Ὅσοι δηλαδὴ ἤθελαν νὰ δείχνουν μεγαλείτερη φιλοπονία ἀπ' τοὺς ἄλλους συναδέλφους των, γιὰ νὰ προκαλοῦν ἔτσι τὴν προσοχὴ καὶ τὴν εὐμένεια τῶν δεσμοφυλάκων των.

Ἀκούμπησαν τὸ καδρόνι κοντὰ στὰ ἄλλα, ἐπάνω στὸ φορτηγό, κι' ἔκαναν νὰ γυρίσουν πάλι στὴ «στερηά», ὅπου ἦσαν οἱ σωροὶ τῶν ξύλων. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὅμως, βρισκόντουσαν κάναδυὸ ἄλλοι, φορτωμένοι μὲ ξύλα κατάδικοι, ἐπάνω στὴ στενὴ σανιδένια γεφυρούλα, ἡ ὁποία συνέδεε τὴν προκυμαία μὲ τὸ πλοῖο. Ὠφελήθηκαν λοιπὸν ἀπ' τὴν εὐκαιρία αὐτή, ὁ Βενεδέττο κι' ὁ Σανσέλμο. Κι' ἐπειδὴ τάχα δὲν μποροῦσαν νὰ ξαναπεράσουν στὴ γῆ ἀπ' τὴ στενὴ γεφυρούλα—μιὰ ποὺ βάδιζαν ἐπάνω της, ἄλλοι φορτωμένοι κατάδικοι—πήδησαν σὲ μιὰ πλαϊνὴ μὲ τὸ πλοῖο μαοῦνα κι' ἀπὸ κεῖ σὲ μιὰ ἄλλη. Ἀντὶς ὅμως νὰ πηδήσουν ἀκόμη σὲ μιὰ πλαϊνὴ βάρκα, γιὰ νὰ ἀγοῦν στὴν προκυμαία, κύτταξαν γύρω τους προφυλακτικὰ καὶ λοξοδρόμησαν!

Κανένας δὲν τοὺς πρόσεχε τώρα! Κ' οἱ δεσμοφύλακες, οἱ ὁποῖοι ἐπέβλεπαν τὴ φόρτωσι στὸ πλοῖο, βρῆκαν φυσικώτατο τὸ πήδημά τους στὴν πλαϊνὴ μαοῦνα, ἐφόσον δὲν χωροῦσαν στὴ γεφυρούλα γιὰ νὰ ἀγοῦν στὴν προκυμαία.

Λοξοδρομῶντας λοιπὸν ἀπαρατήρητοι πειά, ὁ Βενεδέττο κ' ὁ Σανσέλμο, πήδησαν σὲ τρεῖς-τέσσερες ἀκόμη μαοῦνες καὶ τέλος βρέθηκαν στὴ «γέφυρα», στὴν πλωτὴ φυλακή των δηλαδή.

Καθὼς θυμοῦνται οἱ ἀναγνῶσται μας, ἡ πλωτὴ ἐκείνη φυλακὴ—ἡ ὁποία, σύμφωνα μὲ τὸν κανονισμὸ τοῦ κατέργου, εἶχε χαρακτῆρα προσωρινότητος—χρησίμευε ὡστόσο ὡς ὁριστικὴ φυλακὴ γιὰ τὸν Βενεδέττο, γιὰ τὸν Σανσέλμο καὶ γιὰ μερικοὺς ἄλλους ἀκόμη καταδίκους. Καὶ τοῦτο, γιατὶ ἐξ αἰτίας τῆς πληθώρας τῶν καταδίκων στὸ Τουλὼν—κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη—δὲν τοὺς χωροῦσε ὅλους τὸ κτίριο τῶ καθαυτὸ κατέργων.

Ἡ πλωτὴ αὐτὴ φυλακή, ἦταν ἔρημη κατὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη, ἐπειδὴ ἦταν ὥρα ἐργασίας ἀκόμη κι' ἔλειπαν φυσικὰ οἱ κατάδικοι κ' οἱ δεσμοφύλακες.

Μ' εὐκινησία καὶ γρηγοράδα σκιούρων, οἱ δυὸ συνένοχοι πήδησαν στὸ ἀμπάρι τῆς πλωτῆς φυλακῆς των. Γλύστρησαν κατόπιν σ' ἕναν σκοτεινὸ διάδρομο γιὰ νὰ φτάσουν στὴν ὡρισμένη θέσι των, ὅπου τοὺς εἶχαν τοποθετήσει ἀπ' τὴν ἀρχή, κι' ὅπου κοιμόντουσαν κατὰ τὴ νύχτα.

Δὲν ὑπῆρχαν, βέβαια, λάμπες ἀναμμένες ἀκόμη ἐκεῖ μέσα καὶ τὸ σκοτάδι ἦταν πηχτό. Ὁ Βενεδέττο «σκουντουφλοῦσε» διαρκῶς καὶ δίσταζε νὰ προχωρήση.

—Βιάσου! τοῦ εἶπε ὁ Σανσέλμο. Δὲν πρέπει ν' ἀργοῦμε τώρα, γιατὶ δουλεύουν οἱ ἄλλοι ἔξω κ' ἴσως παρατηρηθῆ ἡ ἀπουσία μας!

Ἔφτασαν τέλος στὴν ἄλλη γωνιὰ τοῦ ἀμπαριοῦ, ὅπου κοιμόντουσαν κατὰ τὴ νύχτα. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη, ὁ Βενεδέττο ἔνοιωσε κάτι τὸ μαλακὸ καὶ τριχωτὸ καὶ γρήγορο νὰ περνάη ἐπάνω ἀπ' τὰ γυμνὰ πόδια του.

Ξαφνιάστηκε λοιπὸν κι' ἔμπηξε μιὰ κραυγὴ τρόμου.

—Λούφαξε λοιπόν, διάβολε! μούγκρισε ὑπόκωφα ὁ Σανσέλμο. Θέλεις νὰ μᾶς νοιώσουν καὶ νὰ ὑποπτευθοῦν τὴν ἀκατάλληλη—σὲ μιὰ τέτοια ὥρα—παρουσία μας ἐδῶ μέσα;

—Νά... ἦταν κάτι... ποὺ πέρασε...

—Ξέρω, διάβολε, ξέρω! ξανᾶπε ὁ Σανσέλμο. Ἤτσν κάτι ποὺ πέρασε ἀπ' τὰ πόδια σου, ἀφοῦ πρῶτα πέρασε ἀνάμεσα ἀπ' τὰ δικά μου!... Ἦταν ὁ «κύριος Ροντιβουᾶ»!

—Πάλι, αὐτὸ τὸ ποντ'κι!.. Καὶ τί κάνει ἐδῶ;... Δεῖξε μου, σὲ τί καταγίνεται!.. Ἔτσι δὲν μοῦ εἶπες;

—Πιάσε ἐδῶ! μουρμούρισε τότε μὲ κάποια συγκίνησι ὁ Σανσέλμο. Νά, ἐδῶ!... Δῶσε μου τὸ χέρι σου νὰ τὸ δδηγήσω ἐγώ, γιατὶ ἐσὺ δὲν βλέπεις... Κι' ἔχεις δίκηο, μὲ τέτοιο σκοτάδι νὰ μὴ βλέπης καὶ νὰ μὴν καταλαβαίνης τί σοῦ λέω!

Ἔπιασε τὸ χέρι τοῦ Βενεδέττο καὶ τὸ ἀκούμπησε στὸ βάθος τῆς γωνιᾶς αὐτῆς τοῦ ἀμπα-

ΣΗΜ. «Μπουκέτου». — «Γέφυρα» ἦταν ἕνα πλοῖο, εἴδος πελωρίας μαούνας, στὸ ὁποῖο κλεινόντουσαν προσωρινὰ — κατὰ τὴν ὥρα τῆς δουλειᾶς — οἱ κατάδικοι, πρὶν ὁδηγηθοῦν στὸ κάτεργο.

ριοῦ. Ἦταν τόσο ἀπόμερη αὐτὴ ἡ γωνιά, ὥστε ὄχι μόνον τώρα, ἀλλὰ κι' ὅταν ἀκόμη ἀναβαν τὴ νύχτα ἡ λάμπες τοῦ πλωτοῦ κατέργου, τὸ σκοτάδι ἐξακολουθοῦσε ν' ἁπλώνεται ἐκεῖ: Μὲ μεγάλη δυσκολία συνεπῶς κατώρθωναν νὰ φτάνουν ὡς ἐκεῖ μερικὲς ἀμυδρὲς φωτεινὲς ἀκτῖνες, ἀπ' τὸ ἀδύναμο ἄλλωστε φῶς τῆς πιὸ κοντινῆς λάμπας τοῦ πελωρίου ἀμπαριοῦ!

—Τί νοιώθεις τώρα; ξαναμουρμούρισε ὁ Σανσέλμο, τρίβοντας τὸ χέρι τοῦ Βενεδέττο ἐπάνω σὲ μιὰ ἀπ' τὶς ξύλινες πλευρὲς τῆς γωνιᾶς ἐκείνης.

Ὁ Βενεδέττο σκίρτησε ἀπὸ ξαφνικὴ λαχτάρα κι' ἀποκρίθηκε χαμηλόφωνα:

—Νοιώθω...νοιώθω τέσσερες βαθειὲς χαρακιές.. νὰ σχηματίζουν ...ἕνα τετράγωνο... ἕνα κάτι σὰν τετράγωνο πλαίσιο... ἐπάνω στὴν ξύλινη αὐτὴ πλευρά!...

—Καὶ πόσο μεγάλο εἶνε αὐτὸ τὸ πλαίσιο, τὸ χαραγμένο γύρω-γύρω ἀπ' τὶς βαθειὲς αὐτὲς χαρακιές; μουρμούρισε μὲ κρυφὴ ἱκανοποίησι ὁ Σανσέλμο.

—Δέν...δὲν καταλαβαίνω τί θέλεις νὰ πῆς! τραύλισε ὁ Βενεδέττο, κατάχλωμος μέσα στὸ σκοτάδι ἀπ' τὴ συγκίνησί του.

Ὁ Σανσέλμο χαμογέλασε ἕνα ἀπάσιο χαμόγελο κ' εἶπε:

—Θὰ σὲ περιφρονοῦσα, μὰ τὴν πίστι μου, γι' αὐτὴ τὴ βλακεία ποῦχεις, ἂν δὲν ἤσουν καταχθόνιος σὲ μερικὰ ἄλλα πράγματα!... "Ἄκουσε, μικρέ μου, νὰ σοῦ ἐξηγήσω τί συμβαίνει: Πολλὲς φορὲς ὡς τώρα, ἔτυχε νὰ παραξευεῦτῆς γιὰ κάτι... Γιὰ τὸ ὅτι μάζευα, δηλαδή, ὕστερα ἀπ' τὸ φαγητό μας τὰ κομμάτια ἐκεῖνα τοῦ λίπους τοῦ λαρδιοῦ, τὰ ὁποῖα ὄχι ἐμεῖς, ἀλλὰ κι' ὁ πιὸ πεινᾶλέος ἀκόμη ψωρόσκυλλος, δὲν θὰ καταδεχόταν ποτέ του νὰ φάῃ!... Μὲ μάλλωνες λοιπὸν ἐσύ τότε καὶ μ' ἔβριζες «λιχούδη», «βρωμιάρη», κι' ἐγὼ δὲν ξέρω τί ἄλλο ἀκόμη μοῦλεγες!... Ἐγὼ ὅμως, περιωριζόμουν νὰ χαμογελάω μυστηριωδῶς!.. Προτιμοῦσα νὰ σ' ἀφίνω στὴν ἄσχημη γνώμη σου γιὰ μένα—ὅτι μάζευα δηλαδὴ τὰ οἰκτρὰ ἐκεῖνα παχειὰ κομμάτια τοῦ λαρδιοῦ, γιὰ νὰ τὰ φάω κατόπιν—ἀντὶ νὰ σοῦ ἀποκαλύψω τὰ μυστικά μου σχέδια!.. Βλέπεις, χρειάζεται μεγάλη φρόνησις... Κι' ὅταν προετοιμάζει κανένας ἕνα σχέδιο σοβαρώτατο, δὲν πρέπει νὰ τὸ ἐμπιστεύεται οὔτε στὸν ἴδιο τὸν πατέρα του ἀκόμη!

—Καὶ τί διάβολο τἄκανες λοιπόν, ἐκεῖνα τὰ βρωμοξύγκια, ἀφοῦ δὲν τἄτρωγες; μουρμούρισε ἔκθαμβος ὁ Βενεδέττο.

—Τί τἄκανα:... Ἰδού!.. Κάθε νύχτα ἢ μᾶλλον κάθε πρωΐ, λίγες στιγμὲς πρὶν ξεκινήσουμε καὶ βγοῦμε ἀπ' τὸ πλεούμενο κάτεργό μας γιὰ τὴν καθημερινὴ ἀγγαρεία, ἔκανα τὸ ἑξῆς: Φρόντιζα πάντα νὰ βγαίνω ἔξω ἀπ' τὸ ἀμπάρι τελευταῖος, ἀργοπορῶντας ἐδῶ στὴ γωνιά μας καὶ κάνοντας τάγα πῶς διπλώνω ἀκόμη τὶς κουβέρτες μας!... Καὶ σὲ μιὰ στιγμή, τὴν ὥρα ποὺ ἐπικρατοῦσε ἡ φασαρία τῆς ἐξόδου μας, ἀπαρατήρητος, ἔβγαζα ἕνα κομμάτι ξυγκιοῦ ἀπ' τὸ λαρδὶ αὐτὸ καὶ χάραζα μιὰ παχειὰ γραμμὴ ἐπάνω στὴν ξύλινη πλευρὰ τοῦ ἀμπαριοῦ κι' ἀκριβῶς κοντὰ στὴ θέσι ποὺ κοιμόμαστε!.. Κατόπιν, ἔβγαινα κι' ἐγὼ ἔξω, σὲ ἀντάμωνα, καὶ τραβούσαμε μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους συναβέλφους μας καὶ μὲ τοὺς δεσμοφύλακάς μας στὴν τακτική μας ἀγγαρεία!

..."Ετσι, τὸ πλεούμενο κάτεργό μας ἐρημωνόταν... Οὔτε ψυχὴ δὲν βρισκόταν ἐδῶ, ὅσο νἄφτανε τὸ βράδυ γιὰ νὰ μᾶς κλείσουν πάλι σ' αὐτό!.. Μά, ἂν δὲν ἔμενε ψυχὴ διπόδου στὸ ἀμπάρι μας, ἔμενε ὅμως μιὰ ψυχὴ τετραπόδου: "Ειενε ὁ πολύτιμος φίλος καὶ συνεργάτης μου, «κύριος Ροντιβουᾶ»!

—Πάλι γιὰ τὸ ποντίκι, μοῦ μιλᾶς! ἔκανε δυσαρεστημένος ὁ Βενεδέττο. Δίγως νὰ θέλω, ἀπογοητεύομαι καὶ φοβοῦμαι, ἀδελφέ, ὅταν μοῦ μπερδεύεις ἕνα ποντίκι σ' αὐτὴ τὴν κρίσιμη ὑπόθεσ' μας!

—Κι' ἐγὼ δίγως νὰ θέλω, πούω νὰ σὲ λέω βλάκα. καὶ σὲ ποσοβιβάζω στὸν τίτλο τοῦ «ἀνοηλιθίου»! εἶπε σαρκαστικὰ ὁ Σανσέλμο. Περίμενε, Χριστιανέ μου, ὡς τὸ τέλος, ὑπομονετικά... Ἀφοῦ τὸ νεοσυλλὸ μιλᾶ σου, δὲν ἐννοεῖ νὰ ἠπῆ στὸ νόημα ἀκόμα. περίμενε τουλάχιστον ν' ἀκούσης τὶς ἐξηγήσεις μου ὡς τὸ τέλος!

Ἡ ἐλπίδα, ποὺ ξανάλαμψε πάλι στὴ σκοτεινὴ αὐτὴ ψυχή. ἐμπόδισε τὸ Βενεδέττο νὰ δυσαρεστηθῆ ἀπ' τοὺς σαρκασμοὺς τοῦ συνενόχου του.

—Λοιπόν; ρώτησε μὲ ἀγωνία.

—Λοιπόν, εἶπα πὼς ἔμενε στὸ ἀμπάρι μονάχος ὁ τετράποδος Ροντιβουᾶ μου! ἐξακολούθησε ὁ Σανσέλμο ἀπαθής. Μὰ ὁ Ροντιβουᾶ, ξέρεις πολὺ καλὰ—καὶ μάλιστα διαρκῶς μοῦ τὸ ἐπαναλαμβάνεις—ὅτι εἶνε ἕνα ποντίκι... Δηλαδή, παρ' ὅλες τὶς ἄλλες σπάνιες χάρες καὶ τὰ προτερήματα ποῦχει, δὲν παύει ὡστόσο νὰ εἶνε ἕνας βέρος ποντικός!... Καὶ σὰν τέτοιος, νοστιμεύεται ἐξαιρετικά, ὄχι μονάχα τὸ ξύγκι, ἀλλὰ καὶ τὸ κάθε τί ποὺ...μυρίζει ξύγκι!...

—Καταλαβαίνω! μούγκρισε ὑπόκωφα ὁ Βενεδέττο.

—Δόξα στὸ Θεό, ἐπιτέλους! σάρκασε πάλι ὁ Σανσέλμο. Καταλαβαίνεις λοιπὸν τώρα, ὅτι ἐνῶ ἐμεῖς ὅλοι δουλεύαμε ἔξω ἡσυχα-ἡσυχα, ὁ Ροντιβουᾶ μου δωπέρα, μυριζόταν ἀμέσως τὸ ἀλειμμένο στὸ σανίδι ξύγκι κι' ἔτρεχε λαίμαργος νὰ τὸ γευτῆ! Μὰ τὸ σανίδι ἦταν κάπως ποτισμένο ἤδη ἀπ' τὸ ξύγκι.. Κι' ὁ Ροντιβουᾶ ἀναγκαζόταν νὰ ροκανίση λίγο τὴν ἀλειμμένη ἐπιφάνειά του!.. "Ετσι ἡ πρώτη χαρακιὰ στὸ σανίδι ε ἶ χ ε γ ί ν ε ι π ε ι ά !...

—Μεγαλοφυέστατο! μουρμούρισε μ' εἰλικρίνεια ὁ Βενεδέττο.

—Σωστὰ μιλᾶς! παραδέχτηκε μ' ἱκανοποίησι ὁ Σανσέλμο. "Ομως, ἂν κ' εἶχε γίνει ἡ πρώτη χαρακιά, δὲν ἦταν ὡστόσο βαθουλή...'Επρεπε νὰ τὴ βαθύνουμε περισσότερο, γιατὶ ὁ Ροντιβουᾶ δὲν μυριζόταν πειὰ ξύγκι πιὸ βαθειὰ 'στὸ σανίδι καὶ σταμ[illegible]σε τὸ [illegible]κάρισμά του.. Εἶχε φάει, βλέπεις, τὴν ἀλειμμένη ἐπιφάνειά του τὸ τρωκτικὸ καὶ ζωντανὸ αὐτὸ π ρ ι ό ν ι μας!...

—Ναί! μουρμούρισε μὲ θαυμασμὸ μεγαλείτερο τώρα ὁ Βενεδέττο. Τὸ ποντίκι σου δηλαδή, ἔκανε χρέη πριονιοῦ τόσον καιρό, δίχως νὰ τὸ ὑποψιάζεται κανένας!

—Ἀκριβῶς αὐτό, συνέβαινε! ἀποκρίθηκε ὁ Σανσέλμο, λαμποκοπῶντας ἀπὸ χαρά. Γι' αὐτό, ἄλειβα τὸ πρωΐ μὲ ξύγκι τὸ σανίδι, γιὰ νὰ ἀναγκάζεται ὁ Ροντιβουᾶ μου νὰ ροκανίζη τὴν ἡμέρα!.. Εἶνε ἔρημο, βλέπεις, τότε τὸ πλωτὸ κάτεργό μας καὶ κανένας δὲν θἄκουγε τὸν προδοτικὸ κρότο τῶν δοντιῶν του!.. Καμμιὰ ὑποψία λοιπὸν κι' ἀπὸ κανέναν! Καὶ τὸ βράδυ, ὅταν ἐρχόμαστε ἐδῶ, ὅσο σανίδι εἶχε ποτιστῆ μὲ ξύγκι, εἶχε φαγωθῆ πειά... Κι' ἔτσι ὁ Ροντιβουᾶ, χορτᾶτος κιόλας ἀπ' τὸ ὁλοήμερο «φαγοπότι» του, λούφαζε σὲ καταναγκαστικὴ ἀργία!...

...'Εννοεῖται, πὼς τὴν ἄλλη ἡμέρα πάλι,πρωΐ-πρωΐ, καὶ τὴν ὥρα ποὺ θὰ ξεκινούσαμε γιὰ τὴν ἀγγαρεία, ἐγὼ καθόμουν—ὅπως συνήθως—πιὸ πίσω... Ψαχούλευα μὲ τὸ χέρι μου, εὕρισκα τὴ βαθουλὴ χαρακιὰ κι' ἄλειβα τὸ βάθος της καὶ πάλι μὲ καινούριο ξύγκι... Ὁ Ροντιβουᾶ τὸ μυριζόταν κι' ἔτρεχε!... Τὸ βράδυ, ἡ χαρακιὰ εἶχε γίνει πιὸ βαθουλὴ ἀκόμα!.. Καὶ οὕτω καθεξῆς!..

...'Οταν προχώρησε ἀκόμα ἡ πρώτη χαρακιὰ σὲ βάθος, σχημάτισα—ἀλείβοντας μὲ ξύγκι—ἕνα τετράγωνο. Τὸ τετράγωνο ἦταν ἀκριβῶς τόσο μεγάλο, ὅσο τὸ νοιώθεις τώρα ψαχουλεύοντας... Ἀρκετὸ δηλαδὴ γιὰ νὰ χωράη τὸ κορμί μας νὰ περάση μέσα του!

...Ὁ Ροντιβουᾶ, τὴ δουλειά του!.. "Ετρωγε σιγὰ-σιγὰ τὸ ξύλο καὶ τῶν τριῶν ἄλλων χαρακιῶν... Δηλαδὴ καὶ τῶν τριῶν ἄλλων πλευρῶν τοῦ τετραγώνου μας αὐτοῦ!..

...Κι' ἔτσι, προχώρησαν τόσο πολὺ στὸ βάθος αὐτὰ τὰ τέσσερα χαοάκια, ὥστε ἂν δώσω τώρα μιὰ δυνατὴ σκουντιά, ξέρεις τί θὰ γίνη;..

Ὁ Βενεδέττο δὲν ἔβλεπε γιὰ νὰ κυττάξη τὸν καταχθόνιο συνάδελφό του στὰ μάτια, γιατὶ ἦταν πηχτὸ σκοτάδι. "Εσκυψε ὅμως στὸ αὐτί του καὶ ψιθύρισε μὲ ἀνέκφραστη, λαχταρισμένη ἀγαλλίασι:

—"Αν δώσης τώρα μιὰ σκουντιά, στὸ πλευρὸ αὐτὸ τοῦ πλωτοῦ κατέργου μας, τότε.. τότε ἕνα μενάλο τετράγωνο κομμάτι χονδροῦ ξύλου, χαοαγμένο γύρω-γύρω βαθειὰ ἀπ' τὸ ποντίκι... θὰ ξεκολλήση ἀπ' τὸ πλευρὸ τοῦ πλοίου!.. Καὶ θ' ἀνοιχτῆ μιὰ τετράγωνη μεγάλη τρύπα, ἀρκετὴ γιὰ νὰ χωρέσουμε καὶ νὰ βνοῦμε ἔξω!..

—Σωστά! ἔκανε μὲ λαχτάρα ὁ Σανσέλμο. Καὶ ξέρεις ποῦ βναίνει ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ τρύπα:... Τὴν κανόνισα νὰ βνῆ σχεδὸν ἴσα μὲ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας!... "Ετσι, βναίνοντας ἀπὸ δῶ μέσα ἀπαρατήρητοι, θὰ γλυστροῦμε συγχρόνως ἀθόρυβα μέσα στὸ νερό!... Μ' ἕνα μακροβοῦτι ὕστερα καὶ μὲ λίγο κολύμπι, φτάνομε σὲ κανένα παράμερο σημεῖο τῆς παρα-

Διάλεξαν ἕνα πελώριο καδρόνι καὶ τόβαλαν στὸν ὦμο τους, σηκώνοντάς το μὲ δυσκολία...

λίας καὶ βγαίνομε ἔξω σὰν καλοὶ νοικοκύρηδες!... Ἐνῶ, ἂν εἶχα χαράξει ψηλότερα τὴν τρύπα, θ' ἀναγκαζόμαστε νὰ πηδήσουμε στὸ νερὸ κι' ὁ παφλασμός του ἴσως νὰ μᾶς πρόδινε!... Ἀργοπορήσαμε ὅμως ἐδῶ μέσα καὶ πᾶμε νὰ βγοῦμε γρήγορα, μήπως παρατηρήσουν τὴν ἀπουσία μας ἐκεῖ κάτω οἱ δεσμοφύλακες!

—Μιὰ λέξι, ἀκόμα! ψιθύρισε καταγοητευμένος ὁ Βενεδέττο. Ἐνδύματα ποῦ θὰ βροῦμε;... Γιατὶ μὲ αὐτά, βέβαια, τοῦ κατέργου—ποὺ φοροῦμε—οὔτε βῆμα δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ κάνουμε ἔξω: Ἀμέσως θὰ μᾶς γνωρίσουν καὶ θὰ ριχτοῦν νὰ μᾶς συλλάβουν!

—Προνόησα καὶ γι' αὐτά, σοῦ λέω!.. Αὐτὴ ἡ τρύπα, δὲν εἶνε τόσο ἁπλῆ, ὅσο φαίνεται κι' ὅσο τὴ νομίζεις!.. Δούλεψα σκληρά, κι' ἐγὼ κι' ὁ Ροντιβουᾶ μου, τόσον καιρὸ γιὰ νὰ τὴν πετύχω!.. Δὲν εἶνε μονοκόμματη, βλέπεις, ἡ πλευρὰ τοῦ πλοίου μας: Πίσω ἀπὸ αὐτὸν τὸν σανιδένιο νὰ ποῦμε, τοῖχο, ὑπάρχει ἕνα κενὸ ἀρκετὰ εὐρύχωρο... Κ' ὕστερα ἀκολουθεῖ μιὰ ἄλλη πλευρά, ἡ ἐντελῶς ἐξωτερικὴ πειά, τοῦ πλοίου!... Αὐτὸ γίνεται, γιὰ νὰ εἶνε πιὸ στερεὸ καὶ πιὸ ἐλαφρὸ στὰ κύματα, τὸ πλοῖο!.. "Οταν ὁ Ροντιβουᾶ μου ἀποτελείωσε τὸ φάγωμα τῶν τεσσάρων χαρακιῶν τῆς μέσα πλευρᾶς, ἀναγκάστηκα—μόλις βρέθηκα μπρὸς στὸ ἄλλο ἐμπόδιο—νὰ χαράξω ἄλλες χαρακιὲς καὶ στὴν ἔξω πειὰ πλευρά!... Καὶ γιὰ νὰ μπαίνη εὔκολα κι' ἐκεῖ, τὸ ποντίκι, ἀφαιροῦσα κάθε πρωῒ τὸ κομμένο πειὰ τετράγωνο αὐτὸ κομμάτι τοῦ ξύλου... Τῶκρυβα κάτω ἀπ' τὶς κουβέρτες μου... Καὶ τὸ βράδυ ποὺ γινόταν—καμμιὰ φορὰ—ἐπιθεώρησις, τὸ ξανατοποθετοῦσα στὴ θέσι του, σὰν πόρτα, νὰ ποῦμε, καὶ βούλωνε ἡ τρύπα!.. "Αχ, νἄξερες τί ἀγωνίες πέρασα, μήπως τυχὸν γίνει καμμιὰ ἔρευνα—ὅσο λείπαμε ἔξω στὴν ἀγγαρεία—καὶ ἀνακαλύψουν τὸ σανίδι ἢ τὴν τρύπα ποὺ ἔχασκε πειὰ γιὰ νὰ μπορῇ νὰ μπαινοβγαίνη τὸ ποντίκι!.. "Αν δὲν ἐπρόκειτο γιὰ τὴν ἐλευθερία μου, οὔτε μ' ὁλόκληρο τὸ ἑκατομμύριό σου δὲν θὰ ξεπλήρωνες τὶς φριχτὲς ἐκεῖνες ἀγωνίες μου!...

—Ἀλήθεια! μουρμούρισε σὰν ζαλισμένος ἀπὸ κατάπληξι ὁ Βενεδέττο. Καὶ γιατὶ δὲν μοῦλεγες τίποτε, τόσον καιρό;.. Οὔτε κι' ἐγώ, ἄλλωστε, μπόρεσα νὰ καταλάβω κάτι ἀπ' τὴν ἔκφρασι τοῦ προσώπου σου!.. Φαινόσουν τόσο ἥσυχος!

—Νὰ σοῦ τὄλεγα;.. Μὰ εἶνε θανάσιμα αὐτὰ τὰ μυστικά, μικρέ μου!.. Κι' ὅταν τὰ ξέρουν δυό, τὰ ξέρει ὁ κόσμος ὅλος!... Αὐτὲς ἡ δουλειὲς θέλουν ἀπόλυτη μυστικότητα!... Φυσικά, δὲν θὰ μὲ πρόδινες ἂν τὄξερες.. Τὶς ἀγωνίες ὅμως ποὺ πέρασα ἐγώ, δὲν θὰ μποροῦσες ἐοὺ νὰ τὶς κρύψης, ὅσο τεχνικὰ τὶς ἔκρυψα ἐγὼ—τόσον καιρὸ—ἀπ' τὰ μάτια ὅλων!... Θὰ προδινόσουν.. Θὰ ὑπωψιαζόντουσαν ὅλοι τὴ μυστικὴ σου ἀναστάτωσι, ποὺ φέρνει κιόλας τόση χλωμάδα στὸ πρόσωπο!.. Καὶ ξέρεις;.. «Πράγμα ὑπωψιασμένο, ἴσον προδομένο»!

Σταμάτησε νὰ μιλάη ὁ Σανσέλμο κι' ἔπιασε τὸν Βενεδέττο ἀπ' τὸ μπράτσο.

—Πᾶμε πίσω στὴν ἀγγαρεία, τώρα! μουρμούρισε. Νυχτώνει... Κοντεύουμε νὰ σχολάσουμε ἀπ' τὴ δουλειὰ καὶ θὰ προσέξουν ὅτι λείπομε ἀπὸ κεῖ πέρα!

—Δὲν μοῦπες γιὰ τὰ ἐνδύματα, ποὺ σὲ ρώτησα πρίν! ἐπέμεινε ὁ Βενεδέττο.

—Εἶνε μέσα στὸ κούφωμα τῶν δυὸ ἀλλεπαλλήλων πλευρῶν τοῦ πλοίου, διάβολε! ἐξήγησε ἀνυπόμονα ὁ Σανσέλμο.

Καὶ τὸν τράβηξε μαζύ του προφυλακτικά, ἔξω ἀπ' τὸ πλωτὸ κάτεργό του.

Ἀκολουθῶντας πάλι τὸν ἴδιο δρόμο, γύρισαν ἔξω στὴν προκυμαία καὶ στὸ σωρὸ τῶν ξύλων, πηδῶντας ἀπὸ βάρκα σὲ βάρκα καὶ ἀπὸ μαοῦνα σὲ μαοῦνα.

Κανένας δὲν εἶχε προσέξει αὐτὸν τὸν «πηγαινοερχομό» τους καθὼς καὶ τὴν ἀπουσία τους. Καὶ τοῦτο, γιατὶ ἡ θύελλα εἶχε φτάσει στὸ λυσσωδέστερο καὶ σφοδρότερο σημεῖο της.

Τὰ πλοῖα χοροπηδοῦσαν κυριολεκτικῶς, στὴν ἀφρισμένη θάλασσα. Καὶ τόσο πολὺ ἔγερναν, καμμιὰ φορά, ὥστε ἡ κορυφὲς τῶν καταρτιῶν τους συγκρουόντουσαν ἀμοιβαῖα, μὲ πάταγο ξερὸ κι' ἀπαίσιον. Τὰ κύματα ἦσαν τεράστια καὶ πηδοῦσαν ἔξω στὴ στερηὰ μὲ μουγκρητὸ ποὺ ξεκούφαινε καὶ τρόμαζε.

Ὁ Σανσέλμο χάϊδεψε μὲ λαχταρισμένα δάχτυλα τὸ ἔξυπνο τρωκτικό...

Ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ ἀναγκάστηκε πειὰ νὰ σφυρίξη «παῦσι ἐργασίας». Οἱ δεσμοφύλακες μάζεψαν ἀμέσως ὁ καθένας τοὺς ὡρισμένους στὴν ἐπιτήρησί που δεσμώτας κι' ἄρχισαν νὰ τοὺς μετροῦν. Φοβόντουσαν, μήπως κανένας εἶχε ὠφεληθῆ ἀπ' τὴ σύγχισι κι' ἀταξία τῆς τρομερῆς θυέλλης κ' εἶχε καταρθώσει νὰ δραπετεύση!

"Αλλωστε ἔφτασε κ' ἡ νύχτα. Νύχτα πλαστή, δηλαδή, νύχτα κ' ἔδηλη, ποὺ ὠφειλόταν περισσότερο στὴν ἀπερίγραπτη βαρυσυννεφιά, παρὰ στὸ πραγματικὸ πέρασμα τῆς ὥρας.

"Αλλοι ἀπ' τοὺς καταδίκους ὡδηγήθηκαν στὸ κτίριο τοῦ κατέργου. Κ' οἱ ἄλλοι, στὸ συνηθισμένο πλωτὸ κάτεργό τους. Ὡδηγόντουσαν μὲ μαστιγώσεις καὶ βλαστήμιες τῶν δεσμοφυλάκων τους, γιατὶ τρέκλιζαν οἱ δυστυχισμένοι. Τόση ἦταν ἡ μανία τοῦ βορρᾶ, ὥστε τοὺς σήκωνε σχεδὸν στὸν ἀέρα κι' ἀπειλοῦσε νὰ τοὺς παρασύρη σὰν φτερὰ καὶ νὰ τοὺς πετάξη στὴν ξετρελλαμένη θάλασσα!

"Ηδη εἶχαν σπάσει ἀρκετὰ κατάρτια πλοίων. Καὶ μερικοὶ ἐργάτες, ἄλλων ἐμπορικῶν καὶ φορτηγῶν πλοίων—ἐκεῖ κοντά—εἶχαν ἁρπαχτῆ κι' ἐξαφανιστῆ ὁριστικὰ μέσα στὸ θανάσιμο ἀγκάλιασμα τῶν κυμάτων...

Μπῆκαν ὅλοι οἱ κατάδικοι μέσα στὸν πλωτὸ σκοτεινὸ τάφο τους. Φῶς ν' ἀναφθῆ ἦταν ἀδύνατο: "Εσβηναν παρευθὺς ἡ λάμπες ἀπ' τὸ μανιῶδες φύσημα τοῦ ἀνέμου ποὺ εἰσχωροῦσε ὁρμητικὸς ὡς καὶ στὸ βάθος ἀκόμα τοῦ ἀμπαριοῦ!

"Ολα λοιπὸν ἦσαν εὐνοϊκὰ γιὰ τοὺς δυὸ ὑποψηφίους δραπέτας. Μὲ δυσκολία οἱ δεσμοφύλακες—κρατῶντας κάτω ἀπ' τοὺς μανδύες των λαδοφάναρα ἀναμμένα—κατώρθωσαν νὰ στερεώσουν τὸν κάθε κατάδικο στὴ θέσι του: Κλείδωναν δηλαδὴ τὸν ἀκοινὸ κρίκο τῆς ἁλυσίδας τοῦ καθενὸς ἐπάνω στὸν εἰδικὸ σιδερένιο γάντζο ποὺ βρισκόταν μπηγμένος στὸ τάγωμα τοῦ πλοίου καὶ πλάϊ στὸ κρεββάτι του.

"Οταν τελείωσε πειὰ τὸ ἁλυσοστερέωμα τῶν καταδίκων οἱ δεσμοφύλακες ἀποσύρθηκαν στὶς σκοπιές των ἢ στὸν ἰδιαίτερο ἀοιτῶνα των καὶ πηχτὸ σκοτάδι ἁπλώθηκε στὸ βάθος τοῦ ἀμπαριοῦ.

—Εἶσαι ἕτοιμος; μουρμούρισε ἀχνὰ ὁ Σανσέλμο στὸ αὐτὶ τοῦ Βενεδέττο, σκουντῶντας τον μὲ τὸν ἀγκῶνα, μόλις πέρασε ἀρκετὴ ὥρα.

—"Ετοιμος! ἀποκρίθηκε ψιθυριστὰ κι' ἐκεῖνος.

—Ξέρεις, ὅτι πρόκειται νὰ παίξουμε τὸ τομάρι μας «μονὰ-ζυγά»;

—Τὸ ξέρω!... Ἀδιάφορο ὅμως.. Ἡ ἐλευθερία καὶ τὸ ἑκατομμύριο, ἀξίζουν περισσότερο ἀπὸ μιὰ ζωὴ σὰν ἐτούτη!...

—Τὸ νοῦ σου, λοιπόν! ξαναπε ὁ Σανσέλμο. Μπράβο... "Ετσι σὲ θέλω... Μὲ τέτοιο βοηθό, θὰ κάνουμε πολλά!.. Θάρρος κι' ἀποφασιστικότης, γιὰ νὰ μὴ μὲ πάρης στὸ λαιμό σου καὶ χαντακωθῆς κι' ἐσύ.

—Βασίσου σὲ μένα, εἶπα!.. Καὶ μὴ σὲ νοιάζη! διαβεβαίωσε ὁ Βενεδέττο.

Εἴπαμε ἤδη, ὅτι ὁ πάταγος τὸν ὁποῖο προξενοῦσαν τὰ ἀφηνιασμένα στοιχεῖα τῆς φύσεως ἦταν τόσο τρομερός, ὥστε δὲν μποροῦσε κανένας νὰ ξεχωρίση τίποτε. Κανένας ἰδιαίτερος θόρυβος δὲν μποροῦσε νὰ γίνη ἀντιληπτὸς μέσα στὴν ἀπερίγραπτη αὐτὴ καταιγίδα. Ποτὲ ἄλλοτε δὲν εἶχε παρουσιαστῆ εὐνοϊκώτερα εὐκαιρία σὲ καταδίκους, ἐτοῦμους νὰ δραπετεύσουν!

Ὡστόσο ὁ Σανσέλμο ὑπερβολικὰ προφυλακτικὸς ὅπως πάντα, σφύριξε σιγανά.

Τὸ σφύρινμα αὐτὸ, ἦταν τὸ συνηθισμένο «προσκλητήριο», γιὰ τὸν κύριο Ροντιβουᾶ. Τὸ ποντίκι ξετρύπωσε βιαστικό, Κύριος οἶδε ἀπὸ ποιὰ γωνιά του, κι' ἔτρεξε πρὸς τὸν Σανσέλμο, πρόθυμο κι' ὑπάκουο, ὅπως πάντα.

Ὁ Σανσέλμο, μὲ λαχταισισμένα δάντυλα, χάϊδεψε τὴ ράχι τοῦ νοήμονος τρωκτικοῦ. "Επειτα, ψαχούλεψε στὶς τρίχες τῆς κοιλιᾶς του κι' ἔλυσε τὴν πολύτιμη «μπαστίγκα» μὲ τὸ χαλύβδινο πριονάκι. Μισὴ συνεδὸν ὥρα γοειάστηκε, γιὰ νὰ πριονιστοῦν οἱ κρίκοι τῆς ἁλυσίδας του, καθὼς καὶ τῆς ἁλυσίδας τοῦ Βενεδέττο!

Καμμιὰ ὑποψία!.. Ἀπόλυτη, νεκρικὴ σιγαλιὰ ἐκ μέρους τῶν κοιμισμένων βαθειὰ καὶ κατατυραννισμένων ἀπ' τὴν ὁλοήμερη τραχειὰ ἀγγαρεία καταδίκων!... Θόρυβος ὅμως, δαιμονισμένος καὶ κοσμοχαλασιὰ ἀπερίγραπτη, παντοῦ στὸν ἀέρα!...

(Ἀκολουθεῖ)